

Sari Tanus kd ym.

Talousarvioaloite ansiotulon verokertymän vähentämiseksi omaishoidon tuen verovapauden vuoksi (-65 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Omaishoito on vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoito mahdollistaa usein hoidon sovittamisen eri tavoin osaksi perheen elämää. Tuki on kokonaisuus, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Omaishoidon tukemisen tulee olla yksi keskeisimmistä laitoshoidon vähentämiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Omaishoidon tuen kokonaiskustannukset olivat vuonna 2014 noin 450 miljoonaa euroa. Kehusmaan ym. (2013) tekemän tutkimuksen mukaan omaishoitajien tekemän työn laskennallinen arvo oli vuonna 2013 kuitenkin yhteensä noin 1,7 miljardia euroa. Omaishoito on yhteiskunnallisesti taloudellisin ja usein sekä hoidettavalle että hoitajalle inhimillisin ja paras hoitomuoto. Hoitajalle maksettava vähimmäispalkkio on tällä hetkellä kuitenkin alhainen eikä vastaa työn vaativuutta. Palkkion alhaisuus on joissakin tilanteissa este omaishoidon toteuttamiselle, sillä palkkio ei riitä perustoimeentuloon. Omaishoidon tuen verovapaus helpottaisi merkittävästi omaishoitajan ja -hoidettavan toimeentuloa ja toisi omaishoidon useamman ulottuville.

Omaishoitajille maksettavien hoitopalkkioiden määrästä ja alimmista hoitopalkkioista säädetään omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) 5 §:ssä. Lain 5 §:n 1 momentin mukaan palkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Omaishoidon tuen vähimmäismäärä on vuonna 2020 408,09 euroa kuukaudessa.

Tilastokeskuksen Kuntien käyttötalouserittelyjen (vuosi 2018) mukaan kuntien omaishoidon tuen palkkiot olivat yhteensä 226 miljoonaa euroa (Omaishoidon tuen kokonaisuuteen liittyvät hoidettavalle annettavat palvelut, vapaat ja omaishoitoa tukevat palvelut sekä palkkiosta perittävät pakolliset maksut on jätetty laskelman ulkopuolelle). Omaishoidon tuki on veronalaista tuloa, jota verotetaan ansiotulona. Veron määrä riippuu siitä, kuinka suuret muut ansiotulot tukea saavalla henkilöllä muuten on. Jos tuki tulee muiden ansiotulojen päälle, saatua tukea verotetaan marginaaliveroprosentin mukaan.

Omaishoidon tuen saajien joukosta merkittävä määrä on eläkeläisiä. Tämä vaikuttaa tuensaajajoukon keskimääräiseen marginaaliveroprosenttiin, jolla tuen verovaikutusta voidaan arvioida. STM:n laskelmien perusteella tuensaajajoukon marginaaliveroprosentti vuonna 2013 oli noin 29,5 %. Keskimääräistä eläkettä tai palkkaa saavan marginaaliveroprosenteissa veroprosenttien

Talousarvioaloite TAA 298/2020 vp

muutos on vuoden 2013 jälkeen ollut vähäinen. Kun tuensaajajoukon marginaaliveroprosentin estimaattina käytetään raportin lukua 29,5, omaishoidon tuen verovapauden kustannus olisi noin 65 miljoonaa euroa vuositasolla. Luku on mittakaava-arvio. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä esittää omaishoidon tuen säätämistä verovapaaksi etuudeksi. Muutos merkitsisi noin 65 000 000 euron vähennystä ansiotuloverokertymään.

Aloite sisältyy Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin vuodelle 2021. Asiasta laaditaan myös lakialoite.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta vähentää 65 000 000 euroa momentin 11.01.01 arvioidusta ansiotulon verotuotosta omaishoidon tuen verovapauden vuoksi.

Helsingissä 16.10.2020

Sari Tanus kd
Päivi Räsänen kd
Peter Östman kd
Antero Laukkanen kd
Sari Essayah kd